

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Кж-К-2/05
Бања Лука, 1.11.2005. године**

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу које чине судија Војислав Димитријевић, као предсједник вијећа, те судије Обрен Бужанин и мр Вељко Икановић, као чланови вијећа, уз учешће записничара Мире Трифковић, у кривичном предмету против оптуженог Р. Ш. сина Г., из Т., због кривичних дјела тешко убиство из члана 149. став 1. тачка 4. и кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 49/2003), након одржаног претреса дана 1.11.2005. године, по рјешењу Врховног суда Републике Српске, бр. Кж-51-1/05 од 23.5.2005. године којим је укинута пресуда Окружног суда у Требињу број К-3/04 од 12.1.2005. године, у присуству Замјеника главног републичког тужиоца Б. М., оптуженог и његовог браниоца Б. Ј., адвоката из И. С., оштећених Д. Б., Ј. Б. и М. Ш. донио је и истог дана објавио

П Р Е С У Д У

ОПТУЖЕНИ: Р. Ш., син Г. и Ј., рођене Ј., рођен ... у Г., са пребивалиштем у Т., Србин, држављанин Босне и Херцеговине, писмен, по занимању електромеханичар, запослен у предузећу Х., С., Р.Ј. Г., удовац, отац двоје малољетне дјеце, војску служио у Нишу и Урошевцу, без чина и одликовања, лошег имовног стања, раније неосуђиван, на слободи,

К р и в је:

Што је:

Ноћу, 25. маја 2004. године, око 22.00 часова испред куће З. М. у насељу Хрупјела, Општина Требиње, након што је приликом доласка путничким возилом марке „WV тип Nisan 3 караван“ регистарске ознаке ..., поред куће свога брата М. Ш. у истом насељу сазнао да се његов брат М. Ш. налази код З. М. куће, да му нека лица пријете и да ће му отети возило, поменути возилом одвезао се до куће З. М., зауставио возило испред поменуте куће испред које је затекао своју браћу М. Ш. и Д. Ш. наоружане пиштољима, пред коју кућу је убрзо по изласку из путничког возила марке „WV“ тип „Голф“ дошао и оштећени Д. Б., који је критичне ноћи око 21.00 час на путу испред куће З. М., након кратке препирке са његовим братом

М.Ш. измјенио неколико удараца песницама, последије чега је телефоном позвао своје пријатеље Ж. Т., К.М. и З. Д. и поменути возилом отишао са лица мјеста до своје куће у насељу Г. и из које је узео пиштољ марке „ЦЗ – М-57“ калибра 7,62 мм и поменути путничким возилом довезао се на лице мјеста у друштву Ж. Т., а затим са претходно репетираним пиштољем у десној руци упереним у М. Ш. кренуо према истом који је стајао уз зид поменуте куће, држећи репетирани пиштољ марке „ЧЗ – 75 Б“ калибра 9 мм, „Лугер“, чија је цијев била уперена у правцу Д. Б., па када је Д. Б. дошао до М. Ш. међусобно су се гурали и отимали за пиштоље са подигнутим рукама у вис, за које вријеме је оптужени Р. Ш., сједио на мјесту возача поменутог путничког возила, па када се Д. Б. придружио Ж. Т. у отимању пиштоља М. Ш., усљед препасти за живот брата изазване нападом, из близине кроз отворени предњи лијеви прозор на поменутом возилу из пиштоља марке „ЦЗ – М – 70“ калибра 7,65 мм, фабричког броја ..., у правцу Д. Б. испалио четири метка од којих су три метка погодила Д. Б., један метак у предјелу десне стране грудног коша у горњем дијелу, а друга два метка у предјелу лијеве половине трбуха, (један лијево од пупка а други изнад пупка) док је четвртим метком погодио свог брата М. Ш. у висини пупка у предјелу десне аксиларне линије, посљедицом чега је оштећеном Д. Б. нанио једну устрелну и двије прострелне ране, па је овај усљед обилног унутрашњег крварења узрокованог насталим повредама преминуо дана 26.маја 2004. године у 04.15 часова у Општој болници Требиње, док је свом брату М. Ш. нанио прострелну рану кроз трбух, са бока, са повредом трбушне марамице и танког цријева.

Дакле, у прекорачењу нужне одбране усљед препасти изазване нападом, другог лишио живота и при томе умишљајно довео у опасност живот још неког лица.

Чиме је починио кривично дјело тешко убиство из члана 149. став 1. тачка 4. Кривичног закона Републике Српске у вези са чланом 11. став 3. истог закона,

Па га суд примјеном наведених законских прописа, те одредби члана 32, 37, 38, и 40. став 2. Кривичног закона Републике Српске ,

ОСУЂУЈЕ

НА КАЗНУ ЗАТВОРА ОД 3 (ТРИ) ГОДИНЕ

На основу члана 44. став 1. Кривичног закона Републике Српске у изречену казну затвора оптуженом урачунава се вријеме проведено у притвору почев од 26.5.2004. године па до 23.5.2005. године.

На основу члана 62. став 1. Кривичног закона Републике Српске, оптуженом се изриче мјера безбједности одузимања предмета – пиштоља марке ЦЗ М-70 калибра 7.65 мм, фабричког броја ... и 2 метка калибра 7.65 мм, који је употребљен приликом извршења дјела.

На основу одредбе члана 99. Закона о кривичном поступку, оптужени је обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка у износу од 3410.00 КМ и

паушала у износу од 400.00 КМ у року од 30 дана по правоснажности пресуде под пријетњом принудног извршења.

Насупрот томе, а на основу члана 290. тачка в) Закона о кривичном поступку оптужени Р. Ш. ослобађа се од оптужбе

Да је дана 26. маја 2004. године, у својој кући у насељу Хрупјела, Општина Требиње, неовлаштено у кревету спаваће собе држао 77 комада метака калибра 7,62 мм, за аутоматску пушку која муниција му је остала иза протеклог рата, коју муницију су му овлаштена лица Центра јавне безбједности Требиње приликом претреса његове куће извршене по наредби Окружног суда Требиње бр. Кпп-5/04 од 26.5.2004. године, привремено одузели и похранили код Центра јавне безбједности Требиње,

дакле, неовлаштено држао муницију чије је држање грађанима уопште није дозвољено,

чиме би учинио кривично дјело – недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. Кривичног закона Републике Српске.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Требињу број К-3/04 од 12.1.2005. године оптужени Р. Ш. оглашен је кривим због кривичног дјела тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 4. Кривичног закона Републике Српске, чињенично описаног том пресудом, те осуђен на казну затвора у трајању од 6 (шест) година у коју му је урачунато вријеме проведено у притвору од 26.5.2004. године па надаље.

У поступку по жалби против те пресуде коју су изјавили оптужени и његов бранилац Б. Ј., адвокат из И. С., те окружни тужилац из Требиња, овај суд је уважавајући жалбе рјешењем број Кж-51-1/05 од 23.5.2005. године укинуо првостепену пресуду и одредио одржавање претреса пред Врховним судом Републике Српске.

Након што је у складу са наведеним рјешењем одржао претрес, на коме је отклоњена битна повреда одредаба кривичног поступка због које је укинута првостепена пресуда, овај суд је одлучио као у изреци из сљедећих разлога:

Битна повреда одредаба кривичног поступка којом је захваћена првостепена пресуда прописана одредбом члана 303 став 1 тачка ј Закона о кривичном поступку се огледа у изостанку разлога о одлучној чињеници, а то је одговор на питање које радње оштећеног М. Ш. су критичне вечери имале карактер противправног напада на оштећеног Д. Б. Одговор на ово питање, са давањем ваљаних разлога, је неопходан да би се стање у коме су се налазила оба оштећена могло квалификовати као стање обостарног противправног напада, као што то чини првостепени суд, јер би у том случају било искључено позивање на нужну одбрану. Односно супротно, ако не постоје радње предузете од стране оштећеног М. Ш., а које би се могле квалификовати као напад, онда би требало размотрити примјену

института нужне одбране, с тим што би ваљало цијенити да ли је та одбрана била у границама прописаним одредбом става 2. члана 11 Кривичног закона Републике Српске. По становишту овога суда није било довољно само анализирати психички однос који је имао оштећени М. Ш., већ тај психички однос морао је бити манифестован кроз конкретне предузете радње да би се могло доћи до закључка да није ријеч о одбрани већ о противправном нападу.

Дајући своје виђење које радње М. Ш. идентификује као радње противправног напада замјеник Главног републичког тужиоца је у својој завршној ријечи пред овим судом, између осталог, истакла да из исказа свједока Ж. Т., З. Д., Б. З., З. М. и Н. Ш., произилази да су прије доласка оштећеног Д. Б. на мјесто догађаја, већ била присутна три брата Ш. Заступник оптужбе надаље сматра да треба поклонити вјеру свједочењу Ж.Т. и З. Д., а посредно и изјашњењу К.М. да је поред оштећеног М. Ш. и његов брат Д. Ш. имао пиштољ. Да је пиштољ имао оптужени Р. Ш. није спорно, па сљедом тога заступник оптужбе поставља питање, зар није и логично да је и Д. Ш. био наоружан обзиром да је сазнао за тучу између М. Ш. и Д. Б., те да је сазнао да је оштећени Д. Б. телефонирао неким својим момцима и да је пријетио оштећеном М. Ш. да ће га убити, те да је на мјесто догађаја дошао спреман да се са оштећеним Д. Б. и његовим момцима обрачуна. Овај закључак тужиоца о спремности оптуженог Р. Ш. и Д. Ш. на обрачун са Д. Б. и његовим момцима не умањује њихово појашњење да су на мјесто догађаја дошли како би заштитили брата М. Ш. Са друге стране на мјесто догађаја касније стиже Д. Б. са свједоцима Ж. Т., К. М. и З. Д. Ова тројица свједока нису наоружана. Тужилац износи тезу да треба повјеровати исказима ове тројице свједока, јер да су знајући за Д. Б. нарав, овога хтјели одвратити од обрачуна са М. Ш. Ако се све ово сагледа у вези са тучом између оштећених Д. Б. и М. Ш., онда тужилац сматра да слиједи закључак да се радило о спремности за обрачун у који су обојица свјесно и вољно ушли. То што је понашање Д. Б. у том смислу било иницирајуће по мишљењу тужиоца никако не умањује значај чињеници да оштећени М. Ш. изражава спремност да сукоб прихвати. Из исказа непосредних свједока Ж. Т., З. Д., К. М. произилази да је оштећени М. Ш. у руци држао пиштољ, прије него што је Д. Б. са пиштољем кренуо према њему. У том моменту дакле, када оштећени Д. Б. креће према њему, и оштећени М. Ш., како сам изјављује у исказу репетира пиштољ, и свједок Б. З. који је неутралан свједок говори о томе да су и Д. Б. и М. Ш. имали пиштоље уперене један у другог, оптужба сматра да обзиром на претходни физички обрачун да и М. Ш. жели да дође до коначног расплета. Обзиром на наведено тужилац сматра да је добијен одговор на питање које радње оштећеног М. Ш. су имале карактер противправног напада, па закључује да су оба учесника сукоба била у ситуацији истовременог противправног напада, па је тиме већ из овога разлога искључено позивање на нужну одбрану.

Одредбом става 2. члана 11. Кривичног закона Републике Српске нужна одбрана је дефинисана као она одбрана која је неопходно потребна да се од свог добра или од добра другог одбије истовремени или непосредно предстојећи противправни напад. У конкретном случају и оптужба и одбрана, а и првостепени суд, јединствени су у томе да радње оштећеног Д. Б. се могу квалификовати као

напад на оштећеног М. Ш. И заиста, овакав закључак, као логичан и заснован на чињеницама прихвата и овај суд. Наиме, на неспоран је начин утврђено да је оштећени Д. Б. припремајући се за критични догађај предузео низ радњи, којима је врло јасно манифестована његова воља да изврши напад на оштећеног М. Ш. Ово се огледа прије свега у томе, што оштећени Д. Б., очигледно незадовољан исходом првог сукоба са оштећеним М. Ш., одлази кући по оружје, позива низ својих другова, тражи тог оштећеног прво код његове куће, а затим долази на лице мјеста. Након тога оштећени Д. Б. излази из аутомобила, и потпом предузима радње које се могу оквалификовати као противправни напад на оштећеног М. Ш. Овдје се прије свега има у виду уклањање препреке у виду свједока Б. З., уједно репетирање пиштоља, прилажење оштећеном М. Ш., са којим се хвата у коштац, те затим позива свједока Ж. Т. да разоружа оштећеног М. Ш., што овај свједок и чини.

Са друге стране, оштећени М. Ш., послје првог сукоба не одлази кући по оружје, обзиром да га највјероватније има код себе од раније, а из чега се може закључити да му пиштољ служи само као средство одбране, јер приликом првог сукоба, када је оштећени Д. Б. био ненаоружан, није исти употребио. Надаље, оштећени М. Ш., не предузима радње тражења оштећеног Д. Б., него одлази по свој аутомобил. Истина, може се прихватити да је са становишта оштећеног М. Ш. се могао предвидјети предстојећи напад оштећеног Д. Б., али би погрешан закључак био да је дужност оштећеног М. Ш. да овај сукоб избјегава. Такав предстојећи напад оштећени М. Ш. ни на који начин није скривио, јер није спорно да је и први сукоб иницирао оштећени Д. Б., а да је том приликом оштећени М. Ш. се само бранио. Предвидивост будућег напада овај суд види и у изреченим претњама приликом првог сукоба од стране Д. Б. Када се узму обзир ове чињенице, овај суд поклања вјеру исказу оштећеног М. Ш., који тврди да се је вратио на лице мјеста јер је хтио да узме свој аутомобил, а овом поступку не даје значај предузимања напада против оштећеног Д. Б., нити пак исказивању његове спремности да са истим уђе у сукоб.

И најзад приликом самог критичног догађаја, овај суд прихвата чињеницу, да оштећени не предузима нити једну радњу која би се могла окарактерисати као напад на оштећеног Д. Б. Овај суд у највећој мјери овакав свој став заснива на свједочењу Б. З., који је потпуно незаинтересован за исход овога кривичног поступка и који је неспорно покушао да предупреди читав догађај. У крајњој линији и то што је овај свједок полицајац, дакле лице које има обавезу да без обзира налази ли се на дужности или не, предузима радње у циљу спречавања оваквих сукоба, даје додатну вјеродостојност његовом свједочењу. Б. З. потврђује редосљед вађења и репетирања пиштоља и означава оштећеног Д. Б. као лице које прво потеже пиштољ и репетира га, а што послје чини и М. Ш. Овај суд не вјерује у овом дјелу свједоку Ж. Т. зато што овај свједок, иако себе жели да прикаже миротворцем, у ствари такође представља нападача на оштећеног М. Ш. Не може се прихватити да је овај свједок дошао на лице мјеста зато што зна за нарав оштећеног Д. Б., већ, судећи према предузетим радњама код овог свједока постоји намјера да оштећеном Д. Б. помогне у нападу, а што и чини на тај начин што по његовој наредби разоружава оштећеног М. Ш. Поставља се логично питање, ако је

Ж. Т. већ био циљ да спречи инцидент, зашто он није разоружао прво оштећеног Д. Б., који му је био ближи и кога познаје? У овоме дјелу овај суд за темељ свога чињеничног закључка узима свједочење Б. З., али узимајући у обзир исказе осталих актера.

Присуство на самом лицу мјеста осталих чланова породице Ш., не могу по мишљењу овога суда, промијенити карактер радњи оштећеног М. Ш. Наиме, тзв. „спремност за обрачун“ како то наводи оптужба, а прихвата првостепени суд, није дио напада док се не предузме барем једна радња која има карактер напада, а који можемо дефинисати као сваку радњу управљену на повреду неког добра. И поред настојања, оптужба није идентификовала нити једну овакву радњу. Стога ова „спремност за обрачун“ у конкретном примјеру са пуним правом се може окарактерисати као „спремност на одбрану“, а што је дозвољено, јер институт нужне одбране не намеће обавезу избјегавања сукоба, већ даје право на одбрану од истовременог противправног напада, који као такав може бити и предвидљив. Другим ријечима сам психички однос оштећеног М. Ш. у одсутву конкретних радњи које представљају напад, није довољан да његове радње које су усљедиле не буду квалификоване као радње предузете у нужној одбрани. Осим тога нема нити једног доказа који би могао да подупре тезу оптужбе о наводној жељи оштећеног М. Ш. да се обрачуна са оштећеним Д. Б. Као што је већ речено овај свједок не иде да тражи оштећеног Д. Б. већ последице изречених претњи долази по свој аутомобил. Сам критични догађај се одиграва на тај начин што оштећени Д. Б. налази њега и као што је већ речено предузима напад. Стога не могу се прихватити као правно релевантни наводи оптужбе и првостепене пресуде о постојању ентузијазма оштећеног М. Ш. у погледу његовог сукоба са оштећеним Д. Б.

Код оваквог стања ствари и чињеница да ли је Д. Ш. био наоружан или не, нема онај значај који јој жели оптужба дати, и не може промијенити карактер радњи оштећеног Д. Б. (напад) и оштећеног М. Ш. (одбрана).

Међутим, радње оптуженог Р. Ш., да би биле окарактерисане као предузете у нужној одбрани, требају бити неопходно потребне за одбијање напада. Ово представља захтјев да одбрана, и по начину и по јачини треба да представља најблаже одбрамбено средство. У конкретном случају, по мишљењу овога суда, пуцање из пиштоља у правцу обојице оштећених, као радња не задовољава напријед изнесени стандард. Чак и сам оптужени саслушан као свједок своје поступање правда, између осталог, тиме што је хендикепиран и што не може ходати. Ако се има у виду да он и оштећени М. Ш. нису били сами у односу на нападаче оштећеног Д. Б., а касније и Ж. Т., онда се заиста чини његова реакција преурањеном. Имајући ово у виду овај суд је стао на становиште да је оптужени Р. Ш., прекорачио границе нужне одбране, јер пуцање из пиштоља, нарочито у правцу виталних органа оштећеног Д. Б., а самим тим и М. Ш., по оцјени овога суда, не представља најблаже одбрамбено средство за одбијање напада. Овдје треба посебно цијенити и присуство Д. Ш. и других припадника те породице, што додатно учврђује закључак да је оптужени предузетом радњом прекорачио нужну одбрану.

Цијенећи, мишљење др Г. Ц., љекара неуропсихијатра, која наводи да је оптужени предметно кривично дјело починио у афективном стању, гдје доминира афекат страха од животне угрожености за братов живот, јер оштећени Д. Б. је за оптуженог био био стварна реална опасност и он је ту опасност „по сваку цијену“ хтио да уклони, овај суд је закључио да је оптужени прекорачио нужну одбрану усљед препасти изазване тим нападом.

Стога је овај суд радње оптуженог оквалификовао као радње кривичног дјела тешко убиство из члана 149. став 1. тачка 4. Кривичног закона Републике Српске у вези са чланом 11. став 3. истог закона. Имајући предње у виду овај суд је уважио жалбу оптуженог у погледу одлуке о казни, јер је нашао да је оптужени прекорачио границе нужне одбране које је учинио усљед препасти изазване нападом, а у којем случају је суд на основу одредбе става 3 члана 11. Кривичног закона Републике Српске овлаштен истога ослободити од казне, односно на основу одредбе става 2. члана 40. истог законског прописа може ублажити казну без ограничења прописаних за ублажење казне. Казна затвора у трјању од 3(три) године, по оцјени овога суда ће бити та казна чијим ће извршењем бити постигнута сврха кажњавања прописана одредбом члана 28 Кривичног закона Републике Српске, а која уважава све чињенице од утицаја на висну казне, које су узете у обзир и приликом доношења првостепене пресуде, а нарочито степен кривичне одговорности и околности под којима је дјело почињено.

На основу одредбе члана 44. став 1. Кривичног закона Републике Српске у изречену казну затвора оптуженом је урачунато вријеме проведено у притвору, која мјера је примјењена према оптуженом у временском периоду почев од 26.5.2004. године па до 23.5.2005. године.

На основу одредбе члана 62. став 1. Кривичног закона Републике Српске, оптуженом је изречена мјера безбједности одузимања предмета – пиштоља марке ЦЗ М-70 калибра 7.65 мм, фабричког броја ... и 2 метка калибра 7.65 мм, обзиром да је исти употребљен приликом извршења дјела.

На основу одредбе члана 99. Закона о кривичном поступку, оптужени је обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка у износу од 3410.00 КМ (трошкови настали у првостепеном поступку) и паушала у износу од 400.00 КМ, по 200 КМ у првом и другом степену, а у року од 30 дана по правоснажности пресуде под пријетњом принудног извршења.

Насупрот томе оптужени Р. Ш. је ослобађен од оптужбе да је дана 26. маја 2004. године, у својој кући у насељу Хрупјела, Општина Требиње, неовлаштено у кревету спаваће собе држао 77 комада метака калибра 7,62 мм, за аутоматску пушку коју муницију су му овлаштена лица Центра јавне безбједности Требиње приликом претреса његове куће привремено одузели чиме би учинио кривично дјело – недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. Кривичног закона Републике Српске.

Наиме, на основу неспорне чињенице да су друга лица у име оптуженог раније предала његову пушку, те да је оптужени тежак инвалид који није у

могућности да користи ствари у кући на начин на који то здрава лица чине, то овај суд прихвата да је заблуда у погледу постојања предметне пушчане муниције на страни оптуженог била неотклоњива, па се самим тим на основу одредбе става 1 члана 18. Кривичног закона Републике Српске оптужени се има сматрати кривично неодговорним за ово дјело.

Дакле, како се кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. Кривичног закона Републике Српске може починити само с умишљајем, те како оптужба у току овога кривичног поступка није успјела доказати ову врсту виности код оптуженог, то је истога ваљало ослободити од оптужбе, а на основу овлашћења прописаног одредбом члана 290. тачка в) Закона о кривичном поступку.

**Записничар,
Мира Трифковић**

**Предсједник вијећа,
Војислав Димитријевић**

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛИЈЕКУ: Против осуђујућег дијела ове пресуде дозвољена је жалба Врховном суду Републике Српске, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.